

LIBRIS

We know
books

STÉPHANE BERN

MISTERELE ISTORIEI LUMII

Volumul III

Traducere de
MARIUS-RĂZVAN VENTURA

EDITURA ORIZONTURI

© The Bridgeman Art Library:
Bildarchiv Steffens Walter Allgoewer 165; Christie's
Images 304; Giraudon 18; Look and Learn 296.

© DR: 84, 161, 163, 167, 289.

Cuprins

Prefață	5
Luvrul traversând istoria	9
Ce s-a întâmplat cu fabuloasa comoară a lui Blanche a Castiliei?	25
Carol al VI-lea – panică la Balul Înfocaților	36
Sfântul Graal – mit sau realitate?	49
Catolica Isabella – sfântă sau diabolică?	64
Soliman Magnificul a fost învins de iubire?	76
Ce ascunde plafonul Capelei Sixtine?	88
Shakespeare – o impostură literară?	100
Cine a otrăvit-o pe Gabrielle d'Estrées?	111
Epopoea familiei Concini – trădători la curtea Mariei de Medici	122
Mihail Romanov – un țar prea influentabil	134
Taj Mahal a fost cu adevărat construit din dragoste?	146
Wu Zetian – uluitorul parcurs al unei concubine care a devenit împărăteasa Chinei	158
Cristina a Suediei – o regină de scandal?	168
Ludovic al XIV-lea – rege al tenebrelor?	179
Maria Leczinska – regină iubită sau umilită?	190
Frederic cel Mare – strateg subtil ori despot?	201
Dacă ar putea vorbi zidurile Palatului Élysée	211
Maria-Carolina – un rege în jupon la Curtea din Neapole?	224
Talleyrand era un oportunist?	235
Ciudata moarte a țarului Rusiei – Alexandru I	247
Victor Hugo în exil pentru glorie?	257
Asasinarea ducesei de Choiseul – Praslin a grăbit căderea monarhiei?	270

Ducele de Aumale – magicianul de la Chantilly!	281
Van Gogh a fost asasinat?	293
Pancho Villa – revoluționar sau bandit?	305
A existat vreun complot împotriva Turnului Eiffel?	316
Einstein a plagiat teoria relativității?	328
Generalul de Gaulle a eliberat cu adevărat Parisul?	340
Eva Braun-Hitler – secretul cel mai bine păstrat al celui de-al III-lea Reich	353
Mulțumiri	365

OFERTA DE CARTE A EDITURII ORIZONTURI

CĂRȚI ÎN CURS DE APARIȚIE

100 MARI FOLOZOFI AI LUMII, de Madsen Pirie
CUM SE CREȘTE UN COPIL-PROBLEMĂ, de Karen Doyle
CUM PREVENIM OBOSEALA, de Linda Hawes Clever
ATENTATE CARE URMAU SĂ SCHIMBE LUMEA (2 volume), de V.P. Borovička
CĂSĂTORII REGALE CELEBRE, de Leslie Carroll
CU PUMNAL SAU CU OTRAVĂ, de Juliette Benzoni
OAMENI CARE AU FOST, de Nicolae Iorga

OFERTĂ DE CARTE

ULTIME APARIȚII

STÉPHANE BERN	MISTERELE ISTORIEI LUMII VOL. II (400 p.)	44.99
	MISTERELE ISTORIEI LUMII VOL. I (368 p.)	44.99
HENRI CHARRIÈRE	BANCO VOL. I (240 p.)	39.99
HENRI CHARRIÈRE	BANCO VOL. II (240 p.)	39.99
LLOYD C. DOUGLAS	CĂMAȘA LUI HRISTOS (560 p.)	44.99
PATRICK HOLFORD	SPUNEȚI NU BOLILOR DE INIMĂ (192 p.)	29.99
STEFANO BEVERINI	INIȚIERE ÎN TELEPATIE (144 p.)	24.99
VALTER CURZI	GHICITUL ÎN PALMĂ (208 p.)	24.99
CHRISTOPHER PHILLIPS	CAFENEUA LUI SOCRATE (240 p.)	34.99
PATRICK M. GEORGES	CUM SĂ NE DEZVOLTĂM INTELIGENȚA (256 p.)	34.99
CHRISTINE LEWICKI	ÎNCETEZ SĂ MĂ MAI ENERVEZ (256 p.)	34.99
Coordonator JEAN-CHRISTIAN PETITFILS	ENIGMELE ISTORIEI FRANȚEI (384 p.)	39.99
FLORENCE L. BARCLAY	STEUA MAGILOR (192 p.)	29.99
JOSEPH POLANSKY	HOROSCOPI 2023 (464 p.)	39.99
MURIEL SPARK	MEMENTO MORI. LORZI ȘI COMPLICI (352 p.)	34.99
ANNE BRONTË	NECUNOSCUTA DE LA WILDFELL HALL (512 p.)	34.99
ÉRIC COBAST	100 EVENIMENTE DE CULTURĂ GENERALĂ (176 p.)	34.99
ANNE BRONTË	AGNES GREY (240 p.)	34.99
ELENA VĂCĂRESCU	ÎMPĂRAȚI, REGI ȘI REGINE PE CARE I-AM CUNOSCUȚ (192 p.)	34.99
ROGER PRICE	ISTORIA FRANȚEI (624 p.)	44.99
MARY FULBROOK	ISTORIA GERMANIEI (384 p.)	44.99
ANDRÉ MAUROIS	ISTORIA ANGLIEI (624 p.)	44.99
WINSTON CHURCHILL	ISTORIA AMERICII (544 p.)	44.99
ALPHONSE DAUDET	LIDIA (256 p.)	34.99

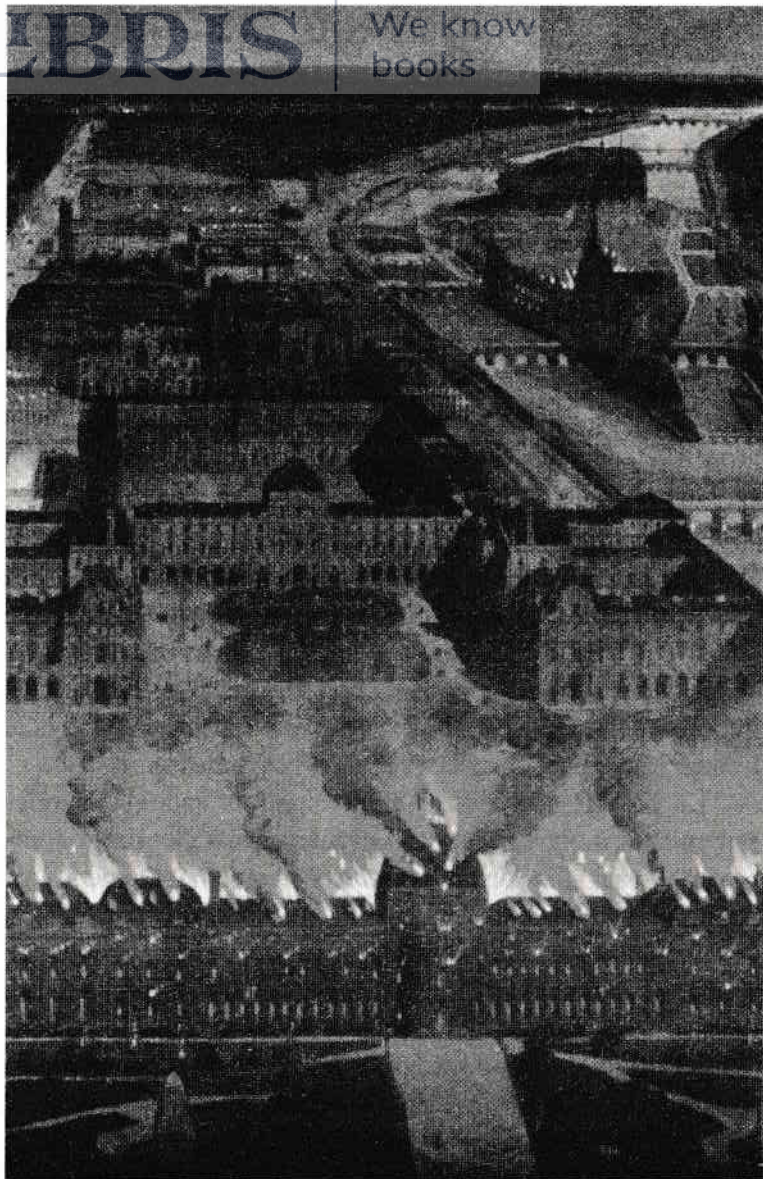
LUVRUL TRAVERSÂND ISTORIA

Ce cumplită a fost noaptea de 23-24 mai 1871 la Paris! Spre miezul nopții, domul Tuileries sare în aer, palatul este cuprins de flăcări, după ce aproximativ treizeci de comunarzi îi stropiseră zidurile și dușumelele cu găleți umplute cu petrol. Focul cuprinde acoperișul și se răspândește pe aripi, sub privirile îngrijorate ale foștilor angajați și ale curatorului muzeului, Barbet de Jouy, refugiați în spatele ferestrelor bătrânului Luvru, aflat chiar alături. Nu au putut face mai mult decât să adune niște găleți și să închidă grilajele curții spre a-i împiedica pe insurgenți să pătrundă.

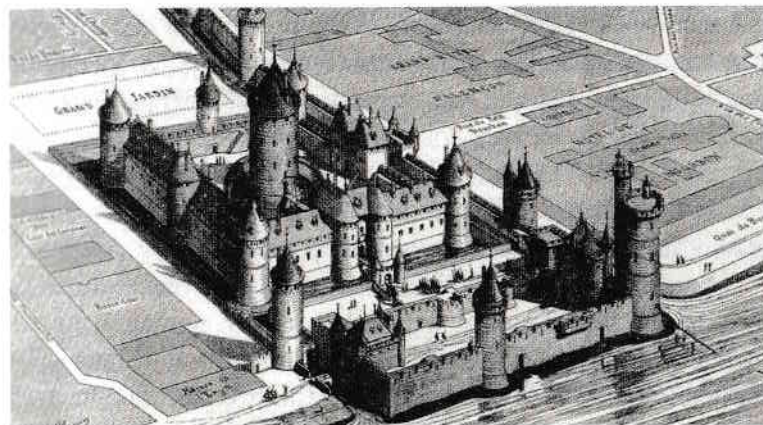
Dis-de-dimineață, comandantul Martian de Bernardy de Sigoyer ia inițiativa de a trage asupra insurgenților în Place du Carrousel. El amplasează pe acoperișul Marii Galeriei, care leagă Tuileries de Luvru, o companie, înarmată cu târnăcoape, spre a tăia acoperișul, în timp ce alți soldați luptă împotriva flăcărilor, dând dintr-o mână în alta găleți. Focul trebuie împiedicat cu orice preț să se răspândească.

La prânz, incendiul este sub control. Palatul Tuileries este mistuit în întregime, dar Luvrul a scăpat ca prin minune. Nu este vorba doar de prețioasele sale colecții, ci și de secole de istorie! Înainte de a deveni muzeu, Luvrul a fost o fortăreață, un palat ale cărui ziduri au fost martori privilegiați ai atâtor evenimente. Numai dacă Luvrul ar avea puterea de a vorbi...

La origine, Luvrul este o fortăreață, a cărei construcție a fost inițiată în jurul lui 1190, din porunca lui Filip-August, spre a proteja Parisul de ambițiile regelui Angliei, care este și duce de Normandia. Pe atunci era un puternic donjon înconjurat de o incintă, flancată de zece turnuri rotunde, care

Comuna din Paris, incendiarea Palatului Tuileries, 23 mai 1871

Vedere dinspre Luvru pe malurile Senei, în epoca lui Filip-August (1179-1223). Gravură

permite stăvilirea cursului Senei. Regele face din donjon un arsenal, dar și un loc de depozitare pentru arhiva și pentru obiectele sale prețioase, precum și o închisoare. De altfel, Luvrul este inaugurat oarecum drept închisoare. În 1214, Filip-August îl închide aici pe Ferrand, conte de Flandra, pe care-l învinsese la Bouvines. El hotărăște să le ofere parizienilor spectacolul unei intrări triumfale: contele este adus înălțuit într-o cușcă, în căruța capturată de la împăratul Otto pe câmpul de bătaie. Spre marea bucurie a mulțimii care se înghesuie pe străzile strâmte spre a-l vedea trecând, cântând în vervă: *Patru bidivii de fier! Îl târăsc pe Ferrant pus în fiare!*

Închis în temnițele Luvrului, contele va rămâne aici până ce-i va fi plătită răscumpărarea, în 1227. Tot aici vor fi întemnițați alți conți de Flandra și alte ilustre personaje, precum Enguerrand de Coucy care, sub Sfântul Ludovic¹, a

¹ Ludovic al IX-lea (1214 – 1270), cunoscut în general ca *Sfântul Ludovic*, a fost rege al Franței din 1226 până la moartea sa. Este singurul

spânzurat fără judecată trei adolescenți prinși că vânaseră pe pământurile sale, sau Jean de Montfort care, la începutul Războiului de 100 de Ani, a jurat credință regelui Angliei. Vinovat și el de trădare, contele de Guines este decapitat aici în secret, în 1350. Acest fapt se află probabil la originea sumbrului zvon potrivit căruia suveranii îi fac să dispară discret în temnițele de la Luvru pe cei de care vor să scape.

Pe 18 aprilie 1358, în timp ce regele Ioan, învins la Poitiers, este prizonier al englezilor, Luvrul se confruntă cu prima sa insurecție populară. În absența Delfinului¹, primarul Parisului, Étienne Marcel, asaltează Luvrul, pătrunde în el și le distribuie târgoveților și poporului sulile și arbaletele pe care le găsește acolo. Apoi, fiind stăpân peste Paris vreme de un an, poruncește extinderea fortificațiilor, deoarece incinta ridicată odinioară de Filip-August se găsește acum în interiorul orașului. În jurul Luvrului și al dependințelor sale, meșteșugarii și marii seniori, atrași de vecinătatea Curții, își ridică locuințe. Vechea fortăreață și-a pierdut valoarea militară. Ea va fi înlocuită în curând de Bastilia și va cunoaște atunci, sub influența lui Carol al V-lea, cele mai mari transformări. Devenit reședință regală, Luvrul este înfrumusețat și mărit. Fațada sa externă, așa cum o arată miniaturile din *Très Riches Heures du duc de Berry* (Neasemuitele ceasuri

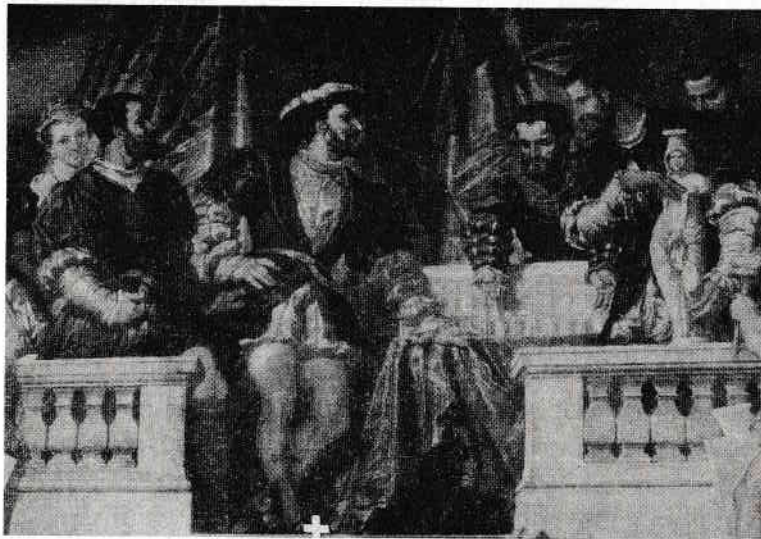
rege al Franței care a fost canonizat, atât pentru participarea sa la cruciade, cât și pentru celelalte fapte care i-au ilustrat zelul religios: construcția de biserici, căutarea de relicve sfinte, fapte de milostenie, dar și extinderea atribuțiilor Inchiziției. (n. tr.)

¹ Delfinul Franței a fost titlul acordat moștenitorului tronului Franței în perioada 1350-1791 și 1824-1830. Guigues al VIII-lea de Viennois, Conte de Vienne, avea pe stema sa desenat un delfin, motiv pentru care a fost supranumit *Delfinul*. Titlul de „Delfin de Viennois” a fost vândut de Humbert al II-lea regelui Filip al VI-lea al Franței cu condiția ca moștenitorul Franței să primească titlul de *Delfin*. (n. tr.)

ale ducelui de Berry), sunt larg deschise cu ferestre cu cercevele. Rege cultivat, Carol al V-lea instalează pe trei etaje, într-un turn din colț, o parte a bogatei sale biblioteci. Cărțile sunt conservate cu grijă aici și, pentru a se putea lucra la orice oră, treizeci de mici sfeșnice suspendate de boltă și o lampă de argint sunt aprinse în fiecare noapte. Cu mândrie, în 1377, regele îl invită pe Împăratul Carol al IV-lea să-i viziteze noul palat, oferindu-i un ospăț îmbelșugat.

Din nefericire, pe timpul domniei lui Carol al VI-lea – marcată de accesele sale de demență – războiul civil și Războiul de 100 de Ani, devastează capitala, ocupată timp de șaisprezece ani de către englezi. Perioadă funestă pentru Luvru, care se vede lipsit de podoabele și de manuscrisele pe care le conține, cele din urmă fiind luate la plecare de regentul englez, ducele de Bedford. Carol al VII-lea și succesorii săi părăsesc Parisul, căruia îi preferă castelele lor din Touraine și Berry. Luvrul redevine pentru un timp închisoare și arsenal. Frumoasele grădini ale lui Carol al V-lea degenerază repede în curți de fermă. Va fi nevoie să treacă peste o sută de ani până la prima sa renaștere. Francisc I este cel care-l reabilitează, marcând cu bună știință dorința sa de apropiere față de Paris. Într-adevăr, întorcându-se de la Madrid, unde a fost reținut captiv după înfrângerea de la Pavia, hotărăște să distrugă bătrânul Luvru al lui Carol al V-lea și să ridice în locul acestuia un castel nou-nouț. Distruge imediat vechiul donjon, umple gropile și deschide o vedere spre Sena prin dărâmarea turnulețelor. În 1540, îl primește cu fast aici pe Carol Quintul, în clădiri cu totul redecorate și înfrumusețate. Nicicând nu fusese văzut un asemenea lux. Camera împăratului, este împodobită cu postavuri aurite pe care pot fi admirați vulturi, patul său este din catifea stacojie, brodată cu frunziș acoperit cu perle și cu pietre prețioase. Zidurile marii săli pentru ospete sunt

Împodobite cu superbe tapiserii, aici sunt amplasate bufete imense, încărcate cu vase de aur și de argint. Va fi ultima serbare din castelul medieval, dar le va depăși în strălucire pe toate celelalte. În 1546, încep lucrările de extindere după planurile lui Pierre Lescot, întrerupte la moartea regelui (1547), apoi reluate de Henric al II-lea. Centrul noilor amenajări este reprezentat de marea sală de la parter, unde pot avea loc acum serbările de la Curte (sala Cariatidelor). Aceasta este inaugurată în 1558, odată cu nunțile, desfășurate la două luni distanță, a lui Claude, fiica regelui, cu ducele de Lorena, și a delfinului Francisc cu regina Scoției, Maria Stuart. Maria Stuart îmbracă pentru această ocazie un mantou a cărui trenă măsoară doisprezece metri lungime. La moartea lui Henric al II-lea, familia regală se mută la Luvru: văduva acestuia, Caterina de Medici, refuză să stea la palatul Tournelles, unde încetase din viață regele. Drept urmare,

Arhitectul Pierre Lescot îi prezintă regelui Francisc I planurile noului Luvru, în jur de 1546. Frescă, Ministerul de Finanțe, Paris

Caterina preia controlul asupra lucrărilor de restaurare ale palatului. Dar dimensiunile reduse ale acestuia și zgomotul orașului aflat în imediata apropiere o agasează și în 1563, ea achiziționează, pe lângă Tuileries, un teren unde începe imediat construirea unei noi clădiri.

Până atunci, tot la Luvru are loc, pe 18 august 1572, nunta dintre Margareta de Valois și Henric de Navarra, viitorul Henric al IV-lea. Se spune că nicidecum nu s-au văzut costumații de un asemenea lux. Dar abia se încheie serbările, comedii italiene, mascaradele, baleturile din marea sală că lucrurile iau o întorsătură dramatică.

Masacrul din noaptea Sfântului Bartolomeu, 24 august 1572. Regina Caterina de Medici în centru, examinând cadavrele. Pictură de François Dubois, 1572

Muzeul de Artă și Istorie, Lausanne

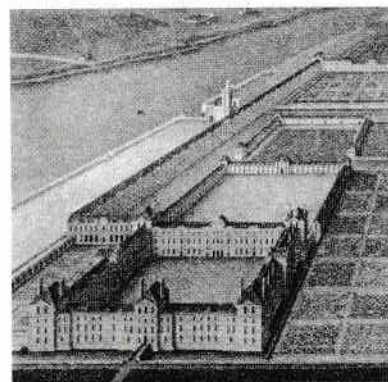
Pe 23, regele Carol al IX-lea află de tentativa de asasinat, a cărui victimă fusese cu o zi înainte amiralul protestant Coligny. Imediat are loc la Luvru o reuniune a „consiliului restrâns”: doar bătrânele ziduri de acolo știu ce s-a hotărât cu acest prilej. Dar în cursul nopții, începe masacrul din noaptea Sfântului Bartolomeu, de tristă amintire: nobilii protestanți sunt alungați din palat și asasinați pe străzile învecinate. Cadavrele lor sunt îngărădite în curte sau în fața porților de la Luvru. Carol al IX-lea însuși ar fi tras de la fereastră în cei care încercau să fugă traversând Sena. Henric de Navarra, refugiat în patul soției sale, va fi unul din puținii care reușesc să scape. Fără îndoială, este cel mai groaznic eveniment petrecut vreodată la Luvru.

Sub Henric al III-lea, bănuie că a încercat să-i protejeze pe protestanți, la palat se succed serbările și clipele de panică. Balurile sale sunt celebre în întreaga Europă, dar frica domnește încă: sunt ridicate podurile mobile și se dublează paza. Toate aceste precauții se dovedesc zadarnice, deoarece Parisul se ridică în 1588, în zilele Baricadelor. Încolțit în Luvru, de unde a crezut că-i poate înfrunta pe adepții ducelui de Guise și pe parizieni, regele reușește să scape doar cu fuga. Iese liniștit, pe jos, prefăcându-se că pleacă la plimbare, în timp ce Caterina de Medici îl ține de vorbă pe ducele de Guise. Cai înșeuauți îl așteaptă în noile grădini de la Tuileries. Nu se va mai întoarce niciodată: pe 1 august 1589, este înjunghiat la Saint-Cloud. Acesta este preludiul unor noi confruntări, odată cu urcarea pe tron a lui Henric de Navarra. Chiar în partidul catolic, ducele de Mayenne, care râvnește la tron, îi spânzură, în mai 1591, pe patru din cei mai înverșunați opozanți ai săi din Consiliul celor șaisprezece – care administra pe atunci cele șaisprezece arondismente ale capitalei – de grinzile sălii Cariatidelor! Burghezii parizieni ajung să se sature de toate aceste neînțelegeri și să vadă

cadavre care se leagă la porțile Luvrului. Cu toate acestea, atunci când Henric al IV-lea, convertit la catolicism, intră în Paris, în martie 1594, este bine primit și chiar în acea seară, după slujba de la Notre-Dame, îl așteaptă un dineu la Luvru, de parcă ar fi plecat de acolo cu o zi înainte.

Începând cu 1594, Henric al IV-lea preia din nou controlul treburilor politice și instalează – dorind să mărească Luvrul, alipindu-l de Tuileries – un ambițios șantier pe care-l va denumi „Marele Proiect” și care începe prin construirea Marii Galeriei – numită și Galeria de pe Malul Apei. Cu toate acestea, nu stă deseori la palat. Mai curând regina, Maria de Medici, îi redă acestuia strălucirea. Când ajunge aici, într-o seară a anului 1601, la câteva zile după căsătorie, nu există nicio lumină spre a i se arăta calea, după cum relatează cancelarul Philippe Hurault: peste tot doar pustiu, întuneric și „mobile vechi”, într-atât încât ea crede că i se joacă o festă.

Asasinarea regelui (1610) va suspenda brutal Marele Proiect. Pe 14 mai, regele o îmbrățișează fugar pe regină pentru a merge la căpătâiul lui Sully, care era bolnav: „*Mă duc doar și mă întorc.*” După un sfert de oră, este adus înapoi grav rănit. Henric al IV-lea va fi singurul rege al Franței care moare la Luvru, palatul fiind cu această ocazie acoperit în semn de doliu. În sala Cariatidelor, efigia sa – un manechin îmbrăcat asemenea regelui pe timpul vieții, cu o

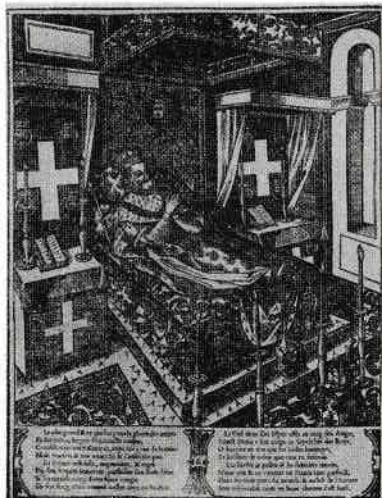

Vedere a Marii Galeriei de-a lungul Senei (construită la cererea regelui Henric al IV-lea), care leagă Luvrul de Tuileries, în 1610

Tablou de Louis Ier Poisson, colecția de la Galerie des Cerfs, Fontainebleau

figură de ceară care-i seamănă – este expusă pe un pat acoperit cu postav aurit și înconjurat de lumânări. Ea rămâne acolo unsprezece zile, timp în care toți oamenii de rând din Paris vin să-i aducă ultimul omagiu.

Ludovic al XIII-lea locuiește la Luvru de la vârsta de nouă ani – jucându-se aici, ca orice copil, cu soldaței de plumb și cu figurine de faianță cumpărate de la târgul Saint-Germain. În 1617, el asistă de la fereastră, după cum vom vedea, la asasinarea lui Concino Concini. Abia în 1625 reia „Marele Proiect” al tatălui său, încredințându-l arhitectului Jacques Lemercier. Acesta construiește pavilionul Orologiului, iar decorarea Marii Galerie este lăsată în seama lui Poussin. Proiectul este continuat apoi de tânărul Ludovic al XIV-lea și de Mazarin, care amenajează Luvrul spre a face din el cea mai prestigioasă reședință regală. Arhitectul Le

Henric al IV-lea (1553-1610) pe patul de moarte, la Luvru, 1610
Gravură, Biblioteca Națională a Franței, Paris

Vau dărămă aripa de est, ultim vestigiu al timpurilor medievale. El termină aripa nordică a Curții Pătrate, mărește de două ori aripa sudică și ridică, spre Sena, o fațadă împodobită cu coloane corintice. Pe 6 februarie 1661, după ce lucrase până târziu în noapte, la montarea scenei pentru o reprezentație teatrală, un muncitor adoarme, lăsând din neatenție o făclie aprinsă lângă podele. Focul mocnește încet, fără a-l trezi, și izbucnește brusc abia spre ora nouă dimineața. Se dă alarma când fumul

a ajuns deja la apartamentele lui Ludovic al XIV-lea, care alungă să-l prevină pe Mazarin. Flăcările se răspândesc în Mica Galerie. Lumea trece gălețile din mână în mână, se face o breșă în intrarea în Marea Galerie spre a se încerca stăvilirea focului. Fără succes! Sunt luate în grabă Sfintele Taine din biserica Saint-Germain-l'Auxerrois, aflată în apropiere, iar regele, regina și Curtea merg cu ele până la locul incendiului. Intervenție miraculoasă: vântul își schimbă direcția și flăcările sunt înăbușite.

Toată partea superioară a Micii Galerie este totuși distrusă: ea va fi reconstruită, încă și mai întinsă decât înainte. La Luvru, Ludovic al XIV-lea, care ia și inițiativa de a construi, în 1665, marea colonadă ce împodobește fațada dinspre oraș, se va fi ocupat fără îndoială de construirea sa. Dar în 1666, el se stabilește la Versailles. „Cariera regală” a vechiului palat a ajuns la final!

Luvrul este părăsit cu repeziciune, în condițiile în care nimic nu a fost dus încă până la capăt, colonada nefiind nici măcar acoperită. Într-atât încât, începând cu 1692, aici își stabilesc sediul Academii de pictură, de sculptură, de arhitectură, de politică și de științe.

Marea Galerie la prima inaugurare publică, în 1793
Tablou de Hubert Robert, cca 1795. Colecția Muzeului Luvru, Paris

El devine astfel sediul unor artiști care-l folosesc după bunul plac, deteriorându-l treptat. Doar Marea Galerie nu este abandonată complet. De la ferestrele sale se deschide o vedere admirabilă asupra Senei, asupra întregului peisaj, mai ales atunci când, în anumite împrejurări excepționale, se organizează aici competiții. Se văd atunci docheri îmbrăcați în alb, pe bărci albe sau albastre, împodobite cu flori de crin, care încearcă să se răstoarne unii pe alții cu lănci tocite. Odată cu sosirea nopții, sunt aprinse palate plutitoare, care lansează jerbe de rachete ale căror lumini se reflectă în apă. După lansarea ultimei rachete, Luvrul cade iar în întuneric. Ultima sa ilustră ocupantă va fi mica infantă, Maria Anna Victoria, logodnica Delfinului, care nu are decât patru ani la sosirea sa, în 1722. Aceasta va înveseli timp de cinci ani cu jocurile și râsetele sale bătrânul palat melancolic și „grădina infantei”, fiind în cele din urmă trimisă acasă.

Marchizul de Marigny, fratele marchizei de Pompadour și suprintendent al clădirilor, este cel care, în 1768, are ideea de a reînnoi Luvrul, intenționând să constituie aici un muzeu, bazat pe colecțiile regale. Ideea va fi reluată, în 1776, de contele de Angiviller, succesorul său, dar se va concretiza abia în 1792. Luvrul se află într-o stare atât de jalnică încât este cruțat de revoluționari. Curtea Pătrată a acestuia este chiar împrejmuită cu case. Muzeul este inaugurat pe 18 noiembrie 1793, dar închis curând după aceea pentru reparații și pentru amenajarea unor noi săli unde să poată fi expuse capodoperele aduse de armatele victorioase. Veritabila inaugurare are loc pe 9 noiembrie 1800, în prezența lui Bonaparte și a lui Joséphine. O schimbare radicală care va fi urmată, în 1806, de voința înverșunată de a goli totul în jur: Napoleon îi va muta pe artiștii din Marea Galerie și va dărâma maghernițele din curte. În 1810, Marele Proiect este reluat, potrivit planului de a reuni palatele Luvru și Tuileries.

Este construită aripa care mărginește strada Rivoli și imediat după terminarea acesteia, se hotărăște că aici va avea loc căsătoria împăratului cu Marie-Louise a Austriei: pe 2 aprilie 1810, cortegiul nupțial se îndreaptă dinspre Tuileries spre marele salon transformat în capelă, trecând prin Marea Galerie. Unul dintre cele mai frumoase spectacole la care a asistat Luvrul vreodată: galeria, inundată de lumina soarelui, a fost împodobită pentru această ocazie cu banchete pe ambele părți, fiind distribuite opt mii de bilete de acces.

Căsătoria împăratului Napoleon I cu împărăteasa Marie-Louise de Habsburg Lorena, în Marea Galerie de la Luvru, 2 aprilie 1810. Gravură din 1810

Odată cu înfrângerile suferite curând, nici Napoleon nu va reuși să termine Luvrul, precum Henric al IV-lea sau Ludovic al XIV-lea la vremea lor. A făcut totuși din acesta cel mai frumos muzeu din lume, plin cu capodopere